

Bílá vrána

aneb
Sněhová vločka

(La mosca blanca)

Eduardo Rovner

Přeložil
Ivory Rodriguez
© 2004

Postavy:

Blas

*Funes (Funés?)****

Dafné

Blas sedí na lavičce v parku, poblíž okrasné pergoly, nožem vyřezává něco z kusu dřeva. Modelem je mu spoře osvětlená socha ženy stojící v pozadí. Socha je krásná a prazvláštní. Zdá se, jako by utíkala a zároveň se ohlíží zpět. Kolem nohou se jí popíná břečťan a z rukou se jí rozrůstají větve. Blas během vyřezávání pojídá pomeranč; semínka vyplivuje do dlaně a strká si je do kapsy. Posléze z pytlíku položeného vedle sebe vytáhne lopatku. Nechá nůž a kus dřeva na lavičce, vstane a popojde k trávníku, kde začne sázet semínka z kapsy. Je neupravený a vypadá zanedbaně. Ze tmy přichází Funes oblečený ponuře, ale civilně. V ruce drží tašku a demižón s vínem. Dívá se na Blase, na sochu a na dřevořezbu. Je slyšet zvuky ulice: hluk dopravy a troubení aut.

FUNES. Dovolíte? *(Posadí se na lavičku a prohlíží si kousek dřeva vedle sebe.)*

BLAS. *(V kleče, pracuje dál.)* Jasně, poslužte si.

FUNES. Jestli vám vadím, můžu jít pryč.

BLAS. Ne, ne. Proč byste mi měl vadit? Já tady akorát...

FUNES. *(Přeruší ho.)* Třeba jste chtěl být sám, v klidu... *(Zuje si boty. Zřetelně se mu uleví.)*

BLAS. Ne, ne... naopak...

FUNES. *(Nabízí mu demižón.)* Dáte si?

BLAS. Já nepiju.

FUNES. Před západem slunce, než padne tma, vždycky přijde k duhu... *(Mne si šlapky.)*

BLAS. Dneska máme úplněk.

FUNES. I tak se s tímhle život snáší líp.

BLAS. Vážně? Víte, já čekám na měsíc večer co večer, jenom abych ho viděl.

FUNES. A na co při tom myslíte?

BLAS. Na nic.

FUNES. Jak to že na nic?

BLAS. Líbí se mi na tom to dívání... a ne myšlení.

FUNES. Jak můžete nemyslet na nic?

BLAS. Mám vám to říct po pravdě? Na tohle jsem nikdy nepomyslel.

FUNES. *(Změní tón.)* Abych byl upřímný, nejlepší je nedívat se na život nijak, nemyslíte? *(Čeká, že mu BLAS odpoví, ale ten se na něj dívá překvapeně.)* No nic, tumáte... napijte se.

BLAS. *(Váhá.)* Dobře, když na tom trváte... *(Přiblíží se a vezme si demižón.)* Říká se, že je to krev boží, že jo?

FUNES. Říká se toho tolik...

BLAS. To je pravda... *(Připíjí.)* Na život!

FUNES. *(Krátká pauza.)* Na vaše zdraví!... Tohle... *(ukazuje na dřevořezbu)* děláte vy?

BLAS. Jo. *(Ukazuje na sochu.)* Má to bejt tamta socha. Už jsem skoro hotovej.

FUNES. Dafné?

BLAS. *(Nechápe.)* Prosím?

FUNES. *(Ukazuje na ni.)* Není to tam napsáno?

BLAS. Ne.

FUNES. *(S jistotou.)* Je to Dafné. Víte, kdo to byl, žejo?

BLAS. *(Omluvně.)* Ne, vážně nevím...

FUNES. Byla to nymfa.

BLAS. Nymfa?

FUNES. Ano. Stíhal ji bůh Apollón, a tak se proměnila ve vavřínový keř. Proto stojí takhle a má ty rostliny kolem nohou.

BLAS. A s čím ji stíhal?

FUNES. S lyrou. To byl jeho hudební nástroj.

BLAS. A proto se proměnila ve vavřín?

FUNES. *(Přikývne.)* Odmítla se mu poddat.

BLAS. No to jsou věci! Já myslel, že to je pomník nějaké neznámé pronásledované ženy, a že ji jen obrůstá nějaká rostlina.

FUNES. Ne. Já ji tak obdivuji, že ... *(dojatě.)* bych byl na její počset pojmenoval dceru Laura (syna Vavřinec)* ...

BLAS. A proč jste to neudělal?

FUNES. Nenarodil(a) se* ... *(Odvede řeč jinam. Ukáže na řezbu.)* Jde vám to dobře.

BLAS. Každý den vyřežu jednu.

FUNES. Každý den?

BLAS. Myslím, že nosí štěstí... Chcete jednu?

FUNES. Ne, díky.

BLAS. To je dobře, protože vždycky, když chci nějakou darovat, tak se rozbije.

FUNES. Jak to, že se rozbije?

BLAS. Co já vím. Prostě v tu chvíli, když ji zvednu a chci ji někomu dát, rozlomí se na půlky. Je to zvláštní.

FUNES. Tak to je určitě Dafné; je to tím, že se nechce nikomu dát.

BLAS. Myslíte?

FUNES. Určitě.

BLAS. *(Udělá gesto, jako by chtěl říci "to je zvláštní"; potom se napije a podá demizón zpátky Funesovi.)* Promiňte, ale měl jste namířeno přímo sem nebo jdete někam jinam a jenom jste se tady zastavil, že si odpočinete?

FUNES. Není to jedno?

BLAS. Jenom jestli bych vám mohl nějak pomoci.

FUNES. Nepotřebuji pomoc, ani jsem nešel právě sem ani jsem si tu nedal přestávku.

BLAS. Takže?

FUNES. Šel jsem bez cíle přes celé město. Jsem unavený a mám puchýře na nohou. Viděl jsem tohle místo, viděl jsem vás, viděl jsem, tu sochu a pomyslel jsem si: "Funesi, k čemu ten spěch? Což aby tenhle park byl dějištěm tvých posledních okamžiků."

BLAS. Posledních...?

FUNES. Přesně tak. Tady pro mě cesta končí.

BLAS. Pravda. Proč by měl jeden pořád jenom někam chodit, ne? A mimo to...

FUNES. Co?

BLAS. Donedávna jsem taky toužil zjistit, kam vede moje cesta, kde je můj osud...

FUNES. *(Se směsí překvapení a sarkasmu.)* Váš osud?

BLAS. No.

FUNES. A zjistil jste to?

BLAS. Něco na ten způsob.

- FUNES. Tak jste buďto bílá vrána nebo krajně neuvědomělý člověk!
- BLAS. To už je podruhý, kdy mi někdo řekl, že jsem bílá vrána! Poprvé to bylo, když...
- FUNES. *(Přeruší ho.)* A jaký osud jste tedy našel?
- BLAS. Jak bych vám to jenom vysvětlil? Já jsem tesař. No a... *(ukazuje mu svou brašnu)* nosím pořád při sobě svoje náčiní, pár kousků dřeva a vyřezávám – dělám různé věci... *(Ukáže na dřevo.)* Možná si řeknete, že jsem trochu divnej, vidíte? V těchhle šatech, tady v tom parku, když vykládám tyhle věci...
- FUNES. No a co děláte?
- BLAS. Zrovna teď jsem vyřezával tenhle kousek a sázel semínka z pomeranče, který jsem předtím snědl ...
- FUNES. A to jako má být ten váš osud?
- BLAS. Ne, ty semínka, o je jen taková moje mánie... *(Zasune ruku do kapsy.)* Mám taky semínka z melounů – obyčejnejch i vodních... Je to pořád lepší, než je vyhodit, ne? Mimo to, neřekl jsem, že tohle je můj osud. Řekl jsem: “Něco na ten způsob.”
- FUNES. Na způsob čeho? Zatím jste neřekl ani ň!
- BLAS. O čem?
- FUNES. *(nedůtklivě)* O ničem! Nejdřív tady povídáte, jak jste našel něco jako svůj osud! Potom jste říkal, že jste tesař a že děláte různé věci! A jako by toho

blábolu nebylo dost, potom se vytrasíte s tím, že sázíte semínka z pomerančů a z melounů a... Řekněte mi... jste magor?!

BLAS. Vám to tak připadá?

(FUNES si obuje boty a chystá se k odchodu.)

BLAS. Co to děláte?

FUNES. Jdu pryč.

BLAS. Jak to?

FUNES. Chci poslední okamžiky svého života strávit trochu důstojněji.

(FUNES sebere svou tašku a demižón a odchází.)

BLAS. Když už jste došel až sem, můžete si alespoň poslechnout, co se přihodilo tomuhle “magorovi”, jak říkáte. Možná by vás to ve vašich posledních okamžicích mohlo pobavit.

FUNES. *(Než odejde, pohlédne na sochu a zastaví se; zaváhá a obrátí se k BLASOVI.)*
Co se vám přihodilo?

BLAS. Nebude vás to otravovat, když vám to vypovím, vidíte? Protože jste sem možná přišel hledat trochu klidu a já ...

FUNES. Chcete, abych z toho zmagořil já? Nejdřív mě žádáte, abych si vyslechl tu vaši povídačku, a teď se mě zase ptáte, jestli mě to nebude otravovat? Mluvte.

BLAS. No, měl jsem maličkou dílnu, tamhle, přes ulici... *(Ukazuje. FUNES se dívá.)*
Zrovinka naproti, vidíte ji? Vedle toho domku s kamenným průčelím.

FUNES. Kterého?

BLAS. Počkejte. Teď tam zrovna zaclání ten autobus.

(Oba tiše hledí. Auta houkají. FUNES se napije z demižónu a podá ho BLASOVI, který se také napije.)

BLAS. *(Usměje se na FUNESE, jako by se omlouval.)* Vypadá to, že tu máme
dopravní zácpu... *(Další troubení.)* To je něco! Já obvykle před hlukem
utíkám, ale v poslední době mi připadá, že ať jdu kamkoli, je tam vždycky
hudba na plný pecky, jekot, rachot stavebních strojů, auta troubí, motory řvou,
brzdy skřípou... Svět se proměnil v jednu velkou hlučnou kouli, nezdá se vám?

FUNES. Jenom hlučnou? V nesnesitelnou!

BLAS. No, nevím, jestli nesnesitelnou... *(Ukazuje.)* Hele, už se hnuli. Koukejte, mezi
tamtím autobusem a tou sanitkou.

FUNES. *(Netrpělivě.)* Mně je domeček vedle vaší dílny opravdu srdečně fuk.

BLAS. Chtěl jsem, abyste ho viděl, protože vypadá... tak zvláště, nemyslíte? Teď je
dobře vidět! Nepřipadá vám jako taková kaplička?

FUNES. Ne.

BLAS. Ne? Podívejte se pořádně. Mně vždycky připadal jako kaplička.

FUNES. Budete mi už vykládat, co se vám stalo nebo ne?

- BLAS. Ano, jistě... měl jsem tehdy takový dost mizerný období, znáte to? Cítil jsem se čím dál slabší a nevěděl jsem proč. Jednou, když jsem se málem nedokázal zvednout z postele a dát se do práce, jsem uvěřil, že můj život nemá smysl...
- FUNES. *(Ironicky.)* Tak?
- BLAS. Ano, tak. Pomyslel jsem si, že bych měl někoho poprosit o pomoc. Z posledních sil mě napadlo, že vyřežu Ježíše Krista... ale velikýho! Ne jako tohleto. *(Ukáže na svůj výtvar.)*
- FUNES. *(Nechápe.)* Takže jelikož jste se domníval, že život nemá smysl, vyřezal jste si Krista, abyste ho mohl poprosit o pomoc?
- BLAS. *(Přirozeně.)* Přesně tak. A víte co? V tu chvíli, když jsem dokončil poslední tah dlátem, tak ožil...
- FUNES. Jak to myslíte, že ožil?
- BLAS. Tak jak to říkám. A řekl *(důstojným hlasem)*: “Blasi...”
- FUNES. *(Stále nevěří tomu, co slyšel.)* On na vás promluvil?
- BLAS. Ano. Představte si. Nejdřív jsem vůbec nebyl s to se pohnout, ale potom, když mi došlo, že vyslyšel moje volání, jsem se osmělil a přiškrceným hláskem jsem se zeptal: “Co?” A on mi na to tehdy řekl *(opět hlubokým hlasem)*: “Spasení, toť tajemství.”
- FUNES. *(Mechanicky opakuje.)* “Spasení, toť tajemství”... Takhle vám to řekl?

BLAS. Právě tak. Taky jsem nechápal, co tím chtěl říct, tak jsem na něj jen tak překvapeně zíral. Ne? On se na mě taky díval, dál už neřekl nic, a zmizel...

FUNES. *(Opět jen mechanicky opakuje.)* Zmizel...

BLAS. Jako by nějakým kouzlem... Prosím vás, posaďte se. To je hrozně nepříjemný, když tady takhle postáváte.

FUNES. Na mě se neohlížejte. Pokračujte.

BLAS. Když na mě to působí, jako byste chtěl odejít, a jsem z toho nervózní...
(FUNES váhá a pak se vrátí k lavičce. Odloží tašku a demižón a posadí se.)
Děkuji. No, takže od té chvíle, protože jsem se zoufale snažil zjistit význam toho sdělení, začal jsem vyřezávat sošky Krista.

FUNES. A kolik jste jich udělal?

BLAS. Na začátku mi jedna trvala skoro týden, ale potom, když už jsem je dostal dost do ruky, už jsem dělal jednoho denně, takže jich celkem bylo víc než sto.

FUNES. *(Ohromeně.)* Víc než sto!

BLAS. Pár jich ještě mám. Chtěl byste jednoho?

FUNES. Ne, díky... A kde je máte?

BLAS. V té kapličce... *(Ukáže na totéž místo jako předtím.)* Když jsem daroval dílnu sousedovi, dovolil mi, abych si je tam nechal. Tak když někdo nějakýho chce, vezmu si jednoho a dám mu ho. Opravdu jednoho nechcete? Podívejte, jsou vážně moc hezcí... a nelámou se.

FUNES. Řekl jsem, že nechci! Nebo vám to není jsené, že nějaký Kristus se mě netýká?

BLAS. Jak to mám vědět? To je dost osobní věc...

FUNES. *(Rychle změni téma.)* A víckrát už se vám nezjevil?

BLAS. Ne.

FUNES. Tak co bylo dál?

BLAS. No, byl jsem tím, že spasení je tajemství, úplně posedlej. Všechno jsem opustil. A přímo na tomhle místě jsem začal kázat a volat po věčném spasení.

FUNES. Zrovna tady?

BLAS. Ano. Postavil jsem se na tuhle lavičku a začal jsem křičet ... *(Stoupne si na lavičku a začne deklamovat.)* Bratři a sestry!

FUNES. Slezte dolů! To by mi ještě tak scházelo! Abyste mi tady začal kázat! *(BLAS sleze.)* Jak dlouho jste tohle vyváděl?

BLAS. Dokud mě nezavřeli...

FUNES. Do blázince?

BLAS. Ne, do nemocnice pro duševně choré... *(Funes přikývne. Blas se usměje.)* To tam mi začali říkat "Bílá vrána".

FUNES. Proč?

BLAS. Protože jsem nosil bílou halenu a chodil rychle sem a tam a v jednom kuse jsem monotónně krákal nějaký modlitby. Takhle... (*Udělá to a začne se smát.*) Tak mi začali říkat bílá vrána... (*FUNES přikývne, myslí si svoje.*) Každý den, když jsem se probudil, řekl jsem doktorovi: “Doktore, spasení – to je ale tajemství, co?” Až jednoho dne mi řekl: “Blasi, už vás mám plný zuby. Padejte odsud.” A tak jsem se vrátil zase tady na tuhle lavičku se svým náčiním a kousky dřeva. Sedl jsem si a už jsem tady zůstal. Jednoho dne mě jeden kluk poprosil, jestli bych mu nespravil draka ...

FUNES. (*Zděšeně*) A co?

BLAS. Ulevilo se mi... A jsem tady.

(*Pauza.*)

FUNES. Tady to celé, co jste mi tu vykládal... to byl jenom vtip, že?

BLAS. Ne, nebyl.

FUNES. (*Stoupne si.*) Doopravdy? Na tohle já vám kašlu!

BLAS. Vážně?

FUNES. (*Ironicky.*) Nic blbějšího, než že to je boží poselství, vás nenapadlo? Co?

BLAS. Jak blbějšího?

FUNES. (*Naštvaně.*) Jestli si myslíte, že jedna Kristova věta dá vašemu životu nějaký smysl, tak to jste, přítelíčku, opravdu magor na druhou.

BLAS. (*Plaše.*) Já jsem nehledal žádnéj smysl...

FUNES. *(Nevěnuje mu pozornost.)* Neexistuje východisko! Rozumíte mi? Není! Celej tenhle svět je jeden velkej ksindl!

(Od tohoto okamžiku FUNES hovoří a přitom napůl odchází a znovu se vrací, aby zdůraznil své argumenty. Mezitím si přihýbá z demižónu a každou chvilku nabízí BLASOVI, který spíš ze strachu přijímá.)

BLAS. Myslíte?

FUNES. Nemyslím, to vím. A ta vaše povídačka to jenom dokazuje. Co to znamená "dát životu smysl"?

BLAS. Co já vím?

FUNES. Znamená to, že během života vyniknete nad ostatní, poznáte pravdu a dopracujete se k dokonalosti?

(BLAS udělá pochybovačné gesto. FUNES je čím dál důraznější a BLAS čím dál bojácnější.)

BLAS. Nevím. Možná...

FUNES. A co je to dokonalost? *(BLAS znovu váhá.)* Jen abstraktní pojem! Jak říká Nietzsche, pravda je jen iluze, která pomáhá člověku přežít. Chápete? *(BLAS znovu nechápavě přikývne.)* Takže vy jste daroval svou dílnu?

BLAS. Ano.

FUNES. Proč?

BLAS. Protože už ji nebudu používat.

FUNES. A proč jste ji neprodal?

BLAS. K čemu by mi byly peníze? Musel bych se leda starat o to, jak si je schovat. Stejně by mě o ně obrali. To mi připadlo lepší, když tu dílnu daruju.

FUNES. K neuvěření!

BLAS. Proč?

FUNES. Protože... ale nic. Kromě toho, co je to spasení? Co je to?

BLAS. No...

FUNES. Řekněte! Znamená to vydobýt si místo v nebi? Znamená to být solidární s ostatními lidmi? Je to tohle?

BLAS. Něco takového...

FUNES. Ne! (*BLAS znovu bázkivě přikývne.*) Není to ani jedno z toho. Nebo si myslíte, že když uděláte něco, čím pomůžete druhým, že všechno začne mít smysl?

BLAS. Ano, ano, tedy ne, ne, samozřejmě...

FUNES. Ne! Ani když objevíte zákon gravitace, protože vám náhodou spadlo jablko na hlavu, ani když klukovi spravíte draka! Co jsme oproti velikosti vesmíru? (*BLAS váhá.*) Zanedbatelné omyly! To jsme, nebo snad ne?

BLAS. Co vám na to mám říct? Ja jsem jenom tesař.

FUNES. Tak mi řekněte, je tohle vaše poslání? Být tesař?

BLAS. Nevím. Když někomu dám jednoho Krista nebo udělám něco, kvůli čemu se mi podívá do očí a poděkuje mi...

FUNES. Tak co?

BLAS. ...tak to mám rád.

FUNES. To ale není žádné posláni.

BLAS. A není třeba možný, že moje posláni je... aby mě lidi měli rádi?

FUNES. *(Překvapen.)* Přestaňme už žvanit blbosti, Blasi... Nejlepší, co člověk může udělat, je zmizet odsud. Svěřím vám jedno tajemství.

BLAS. *(Zaujatě.)* Jaký?

FUNES. Jsme jen symboly, ať se nám to líbí nebo ne.

BLAS. Myslíte? A symboly čeho?

FUNES. Zbytečnosti existence.

BLAS. Neříkejte!

FUNES. Vy snad pochybujete?

BLAS. Ne, ne... proč bych měl? Je to možné...

FUNES. Připijme si na tohle setkání... *(FUNES se napije a podá demižón BLASOVI.)*
Předpovídám vám skvělou budoucnost. Vy jste našel to své, co máte tak rád,

po čemž zemřete, a já... si ušetřím toto marné hledání... a zabiju se. (*Gesto přípitku.*)

(*BLAS se překvapen a rozrušen napije a zkouší mu vrátit demižón. FUNES ho nepřijme.*)

BLAS. Promiňte... řekl jste, že se zabijete?

FUNES. (*Přikývne.*) Lokněte si ještě, příteli... (*BLAS se napije a podá mu demižón. FUNES se napije.*) S vámi je mi líp.

BLAS. Díky.

FUNES. Jmenuju se Funes... Víte co? Mám takový pocit, že ve vás mohu vložit své naděje.

BLAS. Jaké naděje?

FUNES. Že se s vámi šťastně podělím o poslední okamžiky svého života.

BLAS. Nechtěl byste nechat toho pití?

FUNES. Jenom klid, Blasi... Víno je neškodný nektar.

BLAS. (*S úmyslem, aby FUNES přestal pít.*) Dejte mi tu láhev... (*FUNES podá demižón BLASOVI, který se znovu napije.*) A řekněte mi...

FUNES. Co vám mám říct?

BLAS. Vy se chcete zabít zrovna teď?

FUNES. Přesně tak... Nikdy jste nepomyslel na to, že zabít se je způsob, jak spasit svět?

BLAS. Co tím myslíte?

FUNES. To, co jsem řekl.

BLAS. Já vám asi nerozumím. *(Znovu se napije.)*

FUNES. No tak, Blasi. Jelikož jediné, co dokážeme, je jen přispívat k chaosu a násilí, proč lidstvu neulevit a nezabít se?

BLAS. *(Zakucká se vínem a vyplivne ho FUNESOVĚ na šaty.)* Promiňte, jsem to ale nešika! Trochu moc jsem si loknul.

FUNES. To nic není.

BLAS. Nemám, jak se říká, pijácký způsob. *(Přistoupí k FUNESOVĚ a chce mu očistit šaty.)* Řekl jste "zabít se"?

(Stojí téměř tváří v tvář.)

FUNES. To vás nikdy nenapadlo, že Ježíš se možná nechal ukřižovat proto, aby ho všichni napodobili a zatnul se tím tipec lidské krutosti?

BLAS. Ježíš taky?

FUNES. Nedochozí vám, že den co den se někdo kolem vás zabije?

BLAS. No, každý den...

(Od této chvíle si vzájemně předávají demižón, dokud víno skoro nedopijí; načež, pochopitelně, jsou už oba opilí.)

FUNES. Svět je halda hnoje, Blasi. Nikdo nepláče pro ztracené ideály, ani nebojuje za lepší svět. Lidé se ani nedívají jeden druhému do očí. Bojí se podívat.

BLAS. Jak to?

FUNES. Hanbou... Naděje neexistuje.

BLAS. To si tak nesmíte brát.

FUNES. A jak to po mně můžete chtít? Jako by tohle nestačilo, rozum je impotentní.

BLAS. Impotentní?

FUNES. *(Přikývne.)* Lidský duch se snaží chápat, hledá a nenachází nic než temnotu.

BLAS. Jednou jsem někde četl, že smutek je chvíle temnoty v krajině zalité sluncem. To je krásná myšlenka, že?

FUNES. Temnota je věčná, Blasi.

BLAS. Vy umíte tak hezky mluvit. Nepíšete poezii?

FUNES. Zemřu a teprve pak se stanu básníkem.

BLAS. Vy věříte na reinkarnaci?

FUNES. Ale no tak, Blasi... to byl vtip člověka těsně před sebevraždou. Kdybychom dokázali říct, třeba jen jednou jedinkrát, "Je to nebo bude to tak a tak", spasení by nebylo žádné tajemství, jak vám řekl... *(Přeruší sám sebe.)* To je tak absurdní!

BLAS. Co?

FUNES. Tenhle boj mezi zoufalým čekáním člověka na odpověď a mlčením světa.

BLAS. No, to je.

FUNES. Blasi, jsme mrtví!

BLAS. Prosím?

FUNES. Ano. Mrtví. Otupěli životem ve světě bez odpovědí. Každou chvíli se někdo musí obětovat. Proč by to jinak dělali Sókratés, Jana z Arku, Gándhí, Martin Luther King, a Che Guevara?

BLAS. Ano, ano, tedy ne, ne, samozřejmě...

FUNES. Ano, ano, ne, ne, samozřejmě... tak co teda?

BLAS. Že co říkáte, je moc pěkný, ale... já nevím...

FUNES. Souhlasíte se mnou nebo ne?

BLAS. No, víceméně.

FUNES. *(Začíná být stále netrpělivější kvůli BLASOVĚ ustavičně pochybovačnému postoji.)* Co to s vámi je, Blasi? Máte strach mi říct, že nesouhlasíte?

BLAS. Ne, tím to není... Říkáte takový podivný věci...

FUNES. *(Stále nervóznější.)* Ale pokud se o těch věcech neodvážíme mluvit, nikdy se nedostaneme do hloubky.

BLAS. To máte pravdu.

FUNES. A svět se zhroutl do naprosté nevědomosti. Nemám pravdu?

BLAS. *(Přikyvuje.)* Bohužel máte.

FUNES. Už toho mám plné zuby, Blasi.

BLAS. Ale co já v tom můžu udělat?

FUNES. Potřebuji konflikt! Pokud nesouhlasíte, diskutujte, postavte se mi! A pokud jste se mnou ve shodě, udělejte, co je třeba!

BLAS. Když já jsem z toho trochu zmatený.

(Pauza. FUNES se snaží ovládnout. Zhluboka dýchá, aby se uklidnil.)

FUNES. Všechno připravím...

(FUNES z tašky vytáhne revolver a dva náboje. Zatímco mluví dál, začne zbraň čistit, protočí bubínek, nabije dvě kulky a foukne do hlavně. BLAS na něj šokovaně hledí.)

BLAS. Co chcete připravit?

FUNES. Svůj protest.

BLAS. Jako... co?

FUNES. Chcete teď vy slyšet můj příběh?

BLAS. *(Vyděšeně.)* Cože?... Ano, rád bych.

FUNES. *(Přikývne.)* Jednoho dne jsem si uvědomil, že svět se zbláznil a že já už dělám jediné – běhám v kruhu jako blázen. Chápete to? Já sám jsem se pomátl šílenstvím světa!

BLAS. No... a?

FUNES. Dal jsem v práci výpověď a rozhodl jsem se žít život, který bude odpovídat mým myšlenkám.

BLAS. Co jste měl za práci?

FUNES. Prodával jsem filtry na vodu.

BLAS. Filtry na vodu?

FUNES. Nevěřil byste, jaká je voda v tomhle městě.

BLAS. Hodně znečištěná?

FUNES. Znečištěná je slabé slovo. Je to koktejl z bakterií, virů a měňavek.

BLAS. *(Nechápavě.)* Měňavek?

FUNES. Nedivte se. Podle rozboru tam kromě vodíku a kyslíku najdete kdeco.

BLAS. Jasně. Dělat uprostřed toho všeho muselo být těžké, co?

FUNES. Bylo to odporné.

BLAS. *(Přítaká.)* Tak proto pijete víno?

FUNES. Co to s tím má společného?

BLAS. Nevím... To mě jen tak napadlo... Když obsahuje alkohol, tak asi dobře desinfikuje.

FUNES. To nás jen očistí od smutku a dovolí nám věřit, že stále ještě žijeme.

BLAS. Tak to je fajn.

FUNES. Co je fajn?

BLAS. Nic, alespoň že vyčistí něco... *(FUNES se na něj přísně podívá.)* A co děláte teď?

FUNES. Co dělám?... *(BLAS přikývne.)* Jen to, na co mám chuť! Co na to říkáte? Nikdo po mně ve jménu společnosti nic nežadá.

BLAS. *(Ukazuje na pistoli.)* Tak proč nepřestanete blbnout tady s tím?

FUNES. Protože kdybych se nevyjádřil tím, že se zabiju, byl bych se komplicem těch, kdo to všechno ničí. Chápete?

BLAS. Promiňte, ale nezničíte tím taky sám sebe?

FUNES. *(Překvapen. Zaváhá a reaguje.)* Co to melete? Můj čin je činem vzdoru. O čem jiném jsem tady celou tu dobu mluvil?

BLAS. Tak si to tak neberte... Nemáte děti?

FUNES. Ne.

BLAS. A ženu?

FUNES. *(Přikývne a pak foukne do hlavně.)* Měl jsem, ale nechtěla se mnou sdílet mé neštěstí.

BLAS. *(Ukáže na zbraň.)* Nefoukejte do toho. Mohlo by to vystřelit.

FUNES. Však ono to vystřelí, až zmáčknu spoušť.

BLAS. Člověk nikdy neví... To asi hodně zkusila, že?

FUNES. Kdo?

BLAS. Vaše paní.

FUNES. Nejdřív, když jsem všeho nechal, abych mohl přemýšlet o nesmyslnosti bytí, mě chápala, ale později, když jsem začal rozdávat náš majetek, abych systému hodil rukavici, si to nějak rozmyslela...

BLAS. Vidíte?

FUNES. Co?

BLAS. Nechtěl jste pochopit, proč jsem daroval svou dílnu, ale udělal jste to samý.

FUNES. Proto jsem taky řekl "K neuvěření"... Každopádně, já jsem pro to měl jiné důvody.

BLAS. *(Přikývne a usměje se.)* Ale udělali jsme oba totéž.

FUNES. To bylo něco jiného!

BLAS. *(Zkouší ho uklidnit.)* Promiňte, nechcete to schovat? Půjde kolem policajt a bude si myslet, že jsme dva zločinci.

FUNES. Policajti se věnují jiným věcem.

BLAS. *(Přikývne.)* A co udělala vaše žena?

FUNES. Jednoho dne za mnou přišla a řekla, že je jí to líto, ale že raději bude žít sama.

BLAS. *(Přikývne.)* A co jste jí na to řekl?

FUNES. Záleží na slovech? Z jejího postoje bylo jasné, že pochybuje o mém chování. K čemu takovou družku? *(BLAS chce odpovědět, ale FUNES pokračuje.)* Není okolní svět dost nepřátelský i bez toho, že se s vámi dohaduje váš partner? I kdybych byl ztroskotanec! Jaký má smysl přít se ztroskotancem?

BLAS. Žádný, jistě.

FUNES. Nedávám jí vinu. Nejsem z těch, kdo ze všeho viní svou ženu. Mimo to, nevím, co bych dělal na jejím místě.

BLAS. Cože?

FUNES. Povídám vám, nevím. Takže jsem odešel s rozhodnutím najít si někoho, s kým se budu moci podělit o svůj nezdar. Někoho, kdo by chápal i nepochopitelné.

Ženu, která by, navzdory své nedokonalosti, byla anděl... *(Přelétavě pohlédne na sochu.)* Rozumíte mi?

BLAS. Ano, jistě...

FUNES. Tohle bych chtěl nejvíc ze všeho, Blasi. Anděla, se kterým se mohu podělit o své sny. *(Znovu rychle pohlédne na sochu.)*

BLAS. *(Také hledí směrem k soše.)* Na co se díváte?

FUNES. Na nic, jen mě něco vyrušilo.

BLAS. No a?

FUNES. A co?

BLAS. Našel jste tu ženu?

FUNES. Pochopitelně, že ne.

BLAS. Promiňte.

(FUNES přistoupí k soše. Ohne se, aby se podíval na nohy.)

FUNES. Je dokonalá.

BLAS. *(Přitaká.)* Je dobrá, že?

FUNES. Víte, že vítězové dostávají vavřínové věnce díky Dafné?

BLAS. Ne. Jak bych to měl vědět?

FUNES. Není to ironie? Proměnila se ve vavřín, aby se nestala Apollónovou, a teď každému, kdo něco vyhraje, dají na jeho počest Dafné.

BLAS. Kdyby to jenom věděla...

FUNES. Co?

BLAS. No, možná by na tom byla líp, kdyby se mu dala, ne?

FUNES. To byl hrdinský čin, Blasi. Nesnažte se to pochopit z praktického hlediska.

BLAS. Ne, já se nesnažím.

FUNES. Proto jsem vám už předtím řekl, že se vám ty vyřezané sošky lámou, protože Dafné už nechce, aby ji někomu dávali.

BLAS. No, v tom případě...

(FUNES se vrátí na místo, kde stojí BLAS. Z revolveru mu vypadla jedna kulka a je zjevné, že si toho nevšimnul. BLAS ji nepozorovaně zdvihne a strčí si ji do kapsy. FUNES se soustředí na zbraň. BLAS, aby zakryl, co udělal, začíná znovu vyřezávat.)

BLAS. Ježíš pravil, "Udeří-li tě někdo do jedné tváře, nastav mu i tu druhou."

FUNES. A co to s tím má společného?

BLAS. Nic, jenom že to řekl.

FUNES. Jste ženatý?

BLAS. Ne, ne.

FUNES. Máte děvče?

BLAS. Taký ne.

FUNES. A líbí se vám ženské?

BLAS. Ne, o to nejde... Mám s tím problémy... Radši bych o tom nemluvil.

FUNES. Přežil jsem tu vaši historku o ožvlém Ježíši, odhalil jsem vám některá ze svých nejbolestnějších tajemství, a když je zase řada na vás, tak se vám nechce mluvit?

BLAS. Neberte si to tak. Myslel jsem, že vás to nebude zajímat.

FUNES. Tak si přiznejte, že jste se mýlil. A vraťte mi tu kulku.

BLAS. Jakou kulku?

FUNES. Nedělejte ze sebe blbečka, Bílá vráno, a dejte mi ji. Nebo chcete, abych vám ji vytáhl z kapsy?

(BLAS mu vylekaně podává kulku zpátky. Přestane vyřezávat.)

BLAS. Tak dobře. Řeknu vám to. U žen dávám přednost krátkodobým známostem.

(Když FUNES začne zaníceně hovořit, mává rukou a míří pistolí do všech stran, tedy i na sebe a na BLASE, který je bez sebe strachy. BLAS se každou chvíli krčí a dělá různé pohyby, aby unikl stále se měnícímu směru hlavně, jindy zase zkouší krýt FUNESE a zbraň v jeho ruce tělem před potenciálními kolemjdoucími.)

- FUNES. Tak o tomhle jste se bál mluvit? Já taky dávám přednost krátkodobým svazkům. Vždycky se dostanu do fáze, kdy toho začnu mít plné zuby a nevím, jak ven. Někdy uteču, zmizím, prostě jenom protože nedokážu říct “Už dost!”... Jak to děláte vy?
- BLAS. Nemůžete se trochu uklidnit?
- FUNES. To téma mě zajímá. Odpovězte, jak to děláte?
- BLAS. Nechcete dát tu bouchačku pryč? Někdo nás takhle uvidí a bude si myslet, že jste mě přepadl.
- FUNES. Je už pozdě, Blasi. Tímhle směrem se nikdo nedívá, a pokud ano, stejně nás neuvidí. Řekněte mi to.
- BLAS. Pro mě to není nic snadného.
- FUNES. Proč ne? To, co mi řeknete, si odnesu s sebou do hrobu.
- BLAS. Pokud s tím budete dál takhle mávat, asi si to tam odneseme oba. Aspoň miřte někam jinam.
- FUNES. Tak dobře... *(Obrátí zbraň někam jinam.)* Tak už konečně mluďte, příteli.
- BLAS. *(Přikývne. Pauza.)* V autobuse.
- FUNES. Prosím?
- BLAS. Jezdím hodně autobusem.

- FUNES. A tam se seznamujete se ženami, se kterými potom chodíte?
- BLAS. Nevím, jestli “seznámit se” je to pravé slovo... Říkal jsem vám... že je to jenom přelétavý vztah.
- FUNES. Tak co děláte? Jenom s nimi mluvíte v autobuse?
- BLAS. Ani s nimi nemluví.
- FUNES. A co teda děláte? (*Pauza.*) Otíráte se o ně? (*BLAS přikývne.*) A tomu říkáte prchavý vztah?
- BLAS. Je něco ještě prchavějšího?
- FUNES. A to se nestydíte?
- BLAS. Chcete něco vědět? Často mám víc chuti než studu.
- FUNES. To je k neuvěření. A tohle vám stačí k uspokojení?
- BLAS. Ne vždycky. Některé cesty jsou smutné, některé jsou dobré a jiné jsou nádherné. Nejhorší jsou ty, když je to nádherné, ona se pak na mě podívá a vystoupí.
- FUNES. Vystoupíte s ní?
- BLAS. To se neodvážím... a když se autobus rozjede, vidím, jak se vzdaluje a dívá se na mě, jako by se ptala: “Proč ne?”

(Krátká pauza.)

- FUNES. Dovedete si představit, že by tohle dělali všichni muži? Lidstvo by vymřelo během jedné generace.
- BLAS. No, všichni přece nemají důvod dělat totéž, ne? Víte, jak by potom vypadala hromadná doprava?
- FUNES. Takže vy chcete říct, že jste nikdy nepoznal ženu?
- BLAS. Pokud se tomu říká “poznat”...
- FUNES. To je další jasný příklad světa, ve kterém dnes žijeme. Sbíрка samoty, smutku, trápení a nespravedlnosti.
- (FUNES si přiloží revolver ke spánku. BLAS na něj překvapeně hledí.)*
- BLAS. Počkejte, co to děláte?
- FUNES. Řekl jsem vám to. Zabiju se. To je ale paradox! Mému životu dá smysl jedna jediná kulka. Nebo snad stojí život zažití, příteli? To je ona základní otázka, kterou si má člověk položit, nemyslíte?
- BLAS. Ano, ano, tedy ne, ne, samozřejmě...
- FUNES. Už jste někdy viděl někoho zemřít kvůli filozofickému rozporu?
- BLAS. No, jestli...
- FUNES. *(Přeruší ho.)* Dokonce i Galileo, který bojoval za vědecky dokázanou pravdu, ji odmítl hájit dál, když ohrozila jeho vlastní život.
- BLAS. No to jsou věci!

FUNES. A dobře udělal! V tomto absurdním světě žádná pravda nestojí za smrt na hranici. Koho to zajímá, jestli se Země otáčí kolem Slunce nebo naopak?

BLAS. Někoho ne, ale někoho zas třeba...

FUNES. Blbost! Někdo se nechá zabít kvůli myšlenkám nebo iluzím, které dávají jeho životu smysl. No řekněte, jestli to není absurdní! Smysl jeho života se stane příčinou jeho smrti! Co na to říkáte?

BLAS. To mě nikdy nenapadlo... (*Ukáže na pistoli.*) Nemůžete mluvit bez tady toho? Každopádně, až přijde vaše chvíle... ne?

FUNES. Vystřelí to, jenom když pevně stisknu spoušť... Takovýhle čin se připravuje krůček po krůčku. Sebevrah sám ho ignoruje. V pravou chvíli vypálí nebo se zhroutí. Tajemství okamžiku spočívá a jeho srdci.

BLAS. Ano, ano, ale stejně...

FUNES. Nebojte se, to je pověra, že zbraň vystřelí sama, jen s ďáblovou pomocí.

BLAS. Vážně? A nechcete, abych si ji vzal k sobě?

FUNES. Ne.

BLAS. Potom, až ji budete chtít použít, tak vám ji zase dám.

FUNES. Řekl jsem, že ne!

BLAS. Dobře... Já vám něco povím. Já taky často myslím na lidi. Na to, jak vstanou, jedou autobusem, pracujou čtyři hodiny, jdou na oběd, další čtyři hodiny,

večeře, spánek, a den co den ta stejná mizérie... Jaké spasení čeká na ně?
Jednoho dne se musejí zeptat sami sebe: "A kvůli čemu?", nemyslíte?

FUNES. Je to tak. A tehdy se objeví ten neklid, který je počátkem všeho. Víte, Blasi, my žijeme pro budoucnost. Všechno začne mít smysl zítra, nebo později. Ale přijde okamžik, kdy se budoucnost změní v současnost a tu, přesně v této chvíli, si uvědomíme, že jsme ztraceni v čase.

BLAS. No, ano. Moc často ztrácíme čas.

FUNES. Tohle jsem tím vůbec nemyslel!

BLAS. Ne?

FUNES. Ne! Chtěl jsem říct, že podle toho, jak plyne čas, tím víc se rozplývají naše naděje. Víte, co řekl Heidegger?

BLAS. Ten toho asi řekl hodně.

FUNES. Že bytí je překonané a jedinou skutečností je "neklid", ten krátký a prchavý okamžik strachu. Ale pokud si budeme vědomi, že tento svět nám nemůže nic nabídnout, tento neklid se promění... víte v co?

BLAS. V co?

FUNES. Ve sklíčenost. Chápete to?

BLAS. Hrůza. Jak řekl velký básník Macedonio Fernández: "Je-li takovýhle život, jak to, že jsme už všichni nespáchali sebevraždu?"

FUNES. *(Překvapen.)* Výborně!

BLAS. A kdy vy jste se rozhodl spáchat... to, co chcete spáchat?

FUNES. Když mi má žena řekla, že raději bude žít sama, položil jsem jí otázku, jestli už mě nemá ráda.

BLAS. A?

FUNES. Odmlčela se.

BLAS. A potom?

FUNES. To odmlčení nemělo konce...

BLAS. No a co vám odpověděla?

FUNES. Neodpověděla mi. Ale kolik slov bylo v jejím mlčení! Druhý den ráno, ještě než se probudila, jsem odešel. Nechtěl jsem snášet nepochopení nevysvětlitelného "sbohem".

BLAS. Promiňte, že se na to tak ptám, ale když jste se své ženy ptal, jestli vás miluje... mluvil jste dost nahlas?

FUNES. Jak to myslíte – dost nahlas?

BLAS. No, někdy si lidi myslí, že jim někdo nechce odpovědět, a ve skutečnosti je ten druhý pořádně neslyšel. Nemohlo to být tak?

FUNES. Co to plácáte? Jak by mě nemohla slyšet?

- BLAS. No dobře, tak se nerozčilujte. Ne, že bych nesouhlasil s tím, co děláte; ale zabít se, není to zbabělost?
- FUNES. Ne. Je to přiznání si, že jeden už nemá žádný důvod žít a že už cítí zbytečnost dalšího utrpení. Nebo myslíte, že ne? Zabiju se v sebeobraně!
- BLAS. Ale... život nemáme nikdo lehký, pravda? A někdy by měl člověk pomyslet i na ostatní, nezdá se vám?
- FUNES. Můj příteli, na tomhle světě již není světla ani přeludů... *(BLAS přikývne, ale nechápe.)* Je to život v exilu, aniž bychom odněkud uprchli. Zůstali jsme tu bez vzpomínek na ztracenou vlast a bez naděje v zemi zaslíbenou. Co můžeme dělat?
- BLAS. Já nevím...
- FUNES. Víte, co řekl Schopenhauer?
- BLAS. *(Jako by si nemohl vzpomenout.)* Co to jenom řekl?
- FUNES. *(Přikyvuje.)* Schválil sebevraždu u bohatě prostřeného stolu. Co vy na to? Mohl by to být náš model?
- BLAS. Ne... nebo ne?
- FUNES. Samozřejmě, že ne. Paradoxně – ti, kdo páchají sebevraždu, si jsou jisti tím, že život postrádá smysl. Není to nádherný protimluv?
- BLAS. Mám být upřímný? Je.
- FUNES. Řeknu vám: Dělá mi dobře, že spolu souhlasíme.

BLAS. To jsem rád.

FUNES. Tak to oslavme.

BLAS. Děláte si legraci?

FUNES. Ne, proč?

BLAS. Jak můžete oslavovat to, že se chcete zabít?

FUNES. A proč ne, Blasi? Co na tom záleží?

BLAS. No, celkem záleží.

FUNES. Berte to jako mé poslední přání. Připijme na to, že má smrt vyburcuje lidstvo.
Nejdřív se napiju já a potom vy, platí?

(FUNES zvedne demižon, napije se a podá ho BLASOVI, který ho přijme. Váhá, zda se má napít, či ne.)

BLAS. *(Snaží se vypadat rozhodně, trochu se zakotává.)* Promiňte, že to říkám, jo?...
Nic ve zlým, ale...

FUNES. Co je to s vámi, Blasi? Vy si se mnou nechcete připít?

BLAS. *(Nečekaně.)* Nechcete mě už, kurva, přestat srát?!

FUNES. Jak to myslíte, že vás nemám srát?

BLAS. Tak! Kdo si myslíte, že jste? Pánbu?

FUNES. O čem to mluvíte?

BLAS. Kdo vám dal právo sáhnout si na život?

FUNES. Co je to za otázku? A kdo je pánem nad mým životem, když ne já?

BLAS. Bůh!

FUNES. Jak to, Bůh?

BLAS. Samozřejmě! Vy si nemůžete jen tak rozhodnout o tom, že umřete! To může jenom Bůh!

FUNES. Bůh neexistuje, příteli.

BLAS. Jak to, že ne?

FUNES. Je to největší ze všech lidských výmyslů. Jsme tak bezvýznamní a všechno je tak absurdní, a tak věříme v něj, aby všechno mělo nějaký smysl!

BLAS. Bůh existuje! Kdyby neexistoval, jak by se mi mohl zjevit?

FUNES. Probud'te se, Blasi! To byla halucinace!

BLAS. Halucinace? Byl tam, přímo přede mnou, jako jste teď vy! Takhle tam byl!

FUNES. Blahoslavení, kdo ve mne uvěří... Kéž bych to dokázal i já! (*Najednou pohlédne na DAFNÉ.*) Blasi.

BLAS. Co?

- FUNES. Miluji Dafné! (*Přistoupí k soše.*) Jakou má plet'!
- BLAS. Škoda, že je to jen socha, že?
- FUNES. Je tak krásná!
(*Recituje jí.*)
Kéž bych měl alespoň znamení,
že tam za řekou Styx,
v tajemném světě přízraků,
naleznu tebe,
něžná představo z mých snů.
A život můj, ta absurdní a trudná pouť,
stal by se čekáním plným naděje,
až budu šťastně žít svou smrt v tvé blízkosti.
- BLAS. Moc pěkná básnička. Kdo to složil?
- FUNES. (*Soustředí se na DAFNÉ.*) Promiňte, že vás obtěžuji, ale nemohu si pomoci, abych vám neřekl, že vás miluji...
- BLAS. Schválně, jestli si ji tím získáte... To by bylo, co? Co nedokázal Apollón se svou lyrou, vy dokážete veršem.
- FUNES. (*K DAFNÉ.*) Kdybych vás poprosil, abyste se mnou sdílela mé sny... co byste mi na to řekla?
- BLAS. Teď už jenom chybí, aby vám ta socha odpověděla.

(Herečka pohlédne na FUNESE. Za ní stojí identická socha. Stmívá se. Rozsvítí se pouliční lampa, která ozařuje zahradní pergolu. Osvětlení se mění. Rozezní se waltz z Šostakovičovy 1. Jazzové suity.)

DAFNÉ. Řekla bych, že bych vás ráda lépe poznala.

FUNES. Vždycky jsem snil o tom, že si s vámi zatančím.

BLAS. *(Myslí si, že to FUNES jen hraje.)* Dobře, Funesi.

DAFNÉ. Už tak dlouho jsem netančila...

BLAS. Jak by mohla odolat takové výřečnosti?

(FUNES k ní natáhne ruku. DAFNÉ ji uchopí a sestoupí z podstavce. Začnou pod pergolou tančit na Šostakovičův waltz.)

BLAS. Co to děláte?

FUNES. Vyplňuji si svůj sen, že si zatančím s Dafné.

BLAS. *(Ukazuje na sochu.)* Ale vždyť Dafné...

(BLAS nechápe, že FUNES situaci "prožívá".)

FUNES. *(K DAFNÉ.)* Máte v očích slzy. Co se stalo?

BLAS. To bude únavou.

DAFNÉ. Můj úděl je trpký...

FUNES. Ale teď jste tady. Za hranicí času, prostoru a oceánů.

(DAFNÉ si osuší oči svou tunikou. BLAS si je protře.)

FUNES. Máte tak krásné oči.

BLAS. Tak už dost, Funesi!

DAFNÉ. Plné smutku.

FUNES. *(Vrtí hlavou.)* Vaše melancholie je poetická.

BLAS. Nechejte těch žertů!

FUNES. Vaše slzy dají vláhu snům a z nich vyrostete váš tanec.

BLAS. Co mi to povídáte?

DAFNÉ. Ta báseň, co jste mi recitoval, byla překrásná!

FUNES. To vy jste mi inspirací... Takhle vypadáte tak křehká***...

(BLAS na něj překvapeně hledí. Krátká pauza.)

BLAS. Nevykládejte si to zle. Já v noci rád sázím semínka, takže... *(přistoupí k trávníku, vytáhne lopatku a zasadí pár semínek. Vzhledne.)* Bože můj, jestlipak já se z tohotle dostanu...! *(Soustředí se na svou práci.)*

DAFNÉ. Dojal jste mě.

FUNES. Já? *(DAFNÉ přikývne.)* Co vás na mě dojalo?

DAFNÉ. Když jste řekl, že hledáte někoho, s kým byste se mohl podělit o svůj nezdar.

FUNES. Blasi.

BLAS. *(Aniž by se podíval. Snaží se nenechat se do toho zatáhnout.)* Co?

FUNES. Přijímám své utrpení.

BLAS. Vidíte? Já jsem vám to říkal...

FUNES. Tady se v noci rodí láska?

BLAS. No, nejen tady.

FUNES. *(Učarován DAFNÉ.)* Dokážete se zamilovat?

(BLAS na něj užasle pohlédne.)

DAFNÉ. Myslela jsem, že ne, jako Artemis.

BLAS. Já nevím, co vám na to mám říct! Melounový semínka se nikdá neujmou na podzim, a podívejte... *(ukazuje na výhonek)* Jedno vyklíčilo.

(DAFNÉ se dívá na FUNESE a usmívá se.)

FUNES. V očích máte rajske světlo.

DAFNÉ. Už mi nelichotíte.

BLAS. Přestaňte, Funesi. To už je směšné. Nechcete si na chvílku schrupnout? Až se proberete, bude vám o hodně líp, uvidíte.

FUNES. Tohle jsem na vás vždycky obdivoval – raději obětujete život, než se poddat.

BLAS. Já?

DAFNÉ. *(Překvapená.)* Jak to víte?

FUNES. To ví každý.

BLAS. Co ví každý?

DAFNÉ. Kdo to vyzradil?

FUNES. Ten příběh už koluje dlouho. Kde se ve vás vzala ta odvaha?

BLAS. K čemu?

DAFNÉ. Co jiného jsem mohla dělat?

FUNES. Poddat se Apollónovi.

BLAS. O čem to mluvíte?

DAFNÉ. Byl to kašpar.

FUNES. *(Dělá na BLASE posunky, aby byl zticha.)* Proč to říkáte?

DAFNÉ. Jak jinak byste říkal muži, který se vrhal po každé, po které mohl? S Thálií zplodil Korybanty, s Arií měl Miléta a Kyréně udělal Aristaia. Jen Idasovi nedokázal urvat Marpéssu.

FUNES. *(K DAFNÉ.)* Vidíte?

BLAS a DAFNÉ. Co?

FUNES. Mohla jste se poddat, ale vy jste se raději proměnila ve strom.

BLAS. *(Pochopí, že FUNES mluví k DAFNÉ. Přistoupí k soše a obejmě ji.)* Funesi, ta socha je tady! Říkal jsem vám, že moc pijete!

DAFNÉ. Mám k vám být upřímná?

FUNES. Prosím.

DAFNÉ. S odstupem tolika let... nevím, jestli mé rozhodnutí bylo správné.

(FUNES ohromen přestane tančit. Hudba utichne.)

FUNES. Prosím?

BLAS. Ta socha je tady! Vy ji nevidíte?

DAFNÉ. Už nechcete tančit?

FUNES. Ne... Rozbolelo mě na prsou.

DAFNÉ. Už to přešlo?

FUNES. Trochu. Ale tančit už raději nebudu.

DAFNÉ. Něčím jsem se vás dotkla?

BLAS. Ona se vám zjevila?

FUNES. Ne, ne... Řekla jste, že nevíte, jestli proměnit se ve strom bylo správné?

DAFNÉ. Víte, ono být strom není taky žádná slast.

FUNES. Jak tohle můžete říct? Vy jste mýtus... Vaše kořeny v zemi a větve houpající se ve větru jsou symbolem vzdoru.

DAFNÉ. Promiňte, ale o tohle mi nešlo.

FUNES. Nejde o vaši volbu ale o to, že to tak je!

DAFNÉ. Kdyby to všechno bylo tak jednoduché... Také jsem se mohla pokusit ho pochopit, ne?

BLAS. Proberte se, Funesi! Sledujte!

FUNES. Apollóna?

BLAS. Ne Apollóna. Sochu!

DAFNÉ. *(Přikývne.)* Měl tak odvážného a svůdného ducha... Někdy se sama sebe ptám, jestli jsem se raději neměla naučit podělit se o něj s ostatními.

FUNES. Vždyť jste řekla, že to byl kašpar!

DAFNÉ. To je pravda... V tom spočíval také kus jeho kouzla.

FUNES. Nechápu, jak můžete takhle přemýšlet. Víte, kolik lidí vás má za vzor?

DAFNÉ. Svěřuji vám to jako své největší tajemství.

FUNES. Dafné...

BLAS. Proboha... přeskočilo mu.

DAFNÉ. Ano?

FUNES. Mohu vás o něco poprosit?

DAFNÉ. Jen do toho.

FUNES. Už nikdy víc to nikomu neříkejte.

DAFNÉ. Proč ne?

FUNES. Snažně vás o to prosím... *(FUNES se otočí a hledí na BLASE se slzami v očích.)*

(DAFNÉ se vrací na podstavec. Herečka zaujímá stejný postoj jako předtím. Osvětlení se opět vrací do předešlého stavu.)

BLAS. Co se děje, Funesi?

FUNES. Co nám zbylo, Blasi? Dokonce i Dafné lituje svého činu.

BLAS. No, to si nesmíte tak brát. Stanou se i horší věci. Už je vám líp?

FUNES. Líp?... Zabijme se, Blasi. Mám dvě kulky. První se zastřelím já a potom vy.

BLAS. Ale...

FUNES. Odvahu. Klidme se z tohoto světa.

BLAS. Já mám strach vás vůbec poslouchat.

FUNES. No tak, člověče. Učiňme to, k čemu se nikdo z těch myslitelů, kteří popírali
smysl života, neodvážil.

BLAS. No, já jsem nikdy neměl zájem být myslitelem.

FUNES. *(Chápavě.)* Rozumím vám, příteli. S životem nás poutá cosi, co je silnější, než
všechny mizérie světa.

BLAS. Co?

FUNES. Tělo.

BLAS. *(Souhlasné gesto.)* Vážně? Máte pravdu. Proč to popírat?

FUNES. Nepochybujte o tom. Tělo tváří v tvář vlastnímu zničení couvne.

BLAS. *(Přikyvuje.)* Je to tak! To je naprostá pravda. Uvědomuji si, že tady *(sahá na
sebe)*, v mém těle, cosi klade odpor.

FUNES. A právě proto, pomozme mu zemřít, Blasi.

BLAS. Ale... kdybychom se všichni zabili, kdo by si z toho vzal poučení?

- FUNES. *(Zmaten BLASOVOU odpovědí se mu to snaží vysvětlit.)* Zanechali bychom genetický otisk.
- BLAS. *(Nechápe.)* Myslíte?
- FUNES. *(Přikývne.)* Rozhodně.
- BLAS. Chtěl jsem vám říct, že...
- FUNES. Už jsme řekli všechno, Blasi! Miliony lidí umírají, zatímco my tady jenom žvaníme! Zabijme se dřív, než vyjde měsíc. Ať se o nás svět dozví, že alespoň my jsme žili... *(Přiloží si znovu zbraň ke spánku.)*
- BLAS. To jenom tak stisknete kohoutek? *(FUNES přitaká. BLAS zvýší hlas.)* Ježíš pravil: “Miluj bližního svého!”
- FUNES. A dal se ukřižovat! *(Zavře oči. Chystá se stisknout spoušť.)* Následujte mě, Blasi! Zabít se je snazší, než zůstat naživu!
- BLAS. *(Blíží se k FUNESOVĚ.)* Přestaňte už!
- FUNES. Pro bílé vrány už není na světě místo!
- BLAS. *(Skočí k FUNESOVĚ.)* Pusťte to, vy ubožáku! *(Chopí se pistole.)*

(BLAS a FUNES, oba opilí, se tahají o revolver. Během boje padne v jednu chvíli výstřel. BLAS padne bez ducha na zem s ránou na hrudi. FUNES na něj užasle hledí s revolverem v ruce. Pak ho položí na zem a přistoupí k BLASOVĚ.)

FUNES. Blasi! (*BLAS je stále v bezvědomí. Zoufalý FUNES na něj začne křičet.*) Blasi, prosím vás, probud'te se! Otevřete oči! To nejde, abyste mi tady takhle umřel! (*Přiloží ucho k BLASOVĚ hrudi. Pak mu zkouší puls. Úplně bez sebe mu dá pár facek.*) Blasi, otevřete oči! (*Dává mu dýchání z úst do úst. BLAS konečně otevře oči.*)

FUNES. Co vidíte, Blasi? Podívejte se na mě, prosím vás. Vidíte mě?

(*Blas kývne.*)

FUNES. Jak vám je?

BLAS. Bolí mě to... moc.

FUNES. Ukažte.

BLAS. Já nechci umřít.

FUNES. Neumřete.

BLAS. Trefil jste mě do srdce?

FUNES. Ne, Blasi. Kdybych trefil, tak byste se na to už nemohl ptát. (*Rozepne BLASOVI košili.*)

BLAS. Kam jste mě střelil?

FUNES. Podívám se.

BLAS. Nesahejte na mě. Je mi, jako by mě přitloukli.

FUNES. Vyndám vám kulku.

BLAS. Vy to umíte?

FUNES. Ne.

BLAS. A jak to chcete udělat?

FUNES. Máte něco, s čím bych mohl řezat?

BLAS. A co chcete řezat?

FUNES. Nemám skalpel, Blasi! Máte nějaký nůž?

BLAS. Mám řezbářské dláto... (*FUNES ho hledá.*) Nesahejte na mě, Funesi.

FUNES. Proč ne?

BLAS. To se zahojí samo.

FUNES. To se nedá nechat jen tak. Je to cizí těleso. (*Vytáhne dláto.*)

BLAS. Vy to chcete vyndat tímhle?

FUNES. Nic jiného nemáme.

BLAS. Očistěte to, Funesi... (*FUNES plivne na dláto a otře ho do košile.*) Co to děláte?

FUNES. Čistím ho.

BLAS. Dostanu infekci.

FUNES. To chcete radši vykrváčet?

BLAS. Ne.

FUNES. Tak držte hubu. Zhluboka se nadechněte, zavřete oči a zatněte zuby.

(FUNES se už chystá "operovat". BLAS ho rukou zadrží.)

BLAS. Proč někoho nezavoláte?

FUNES. Koho mám zavolat? Jsme tady sami.

BLAS. Sami?

FUNES. Nebo tady někoho vidíte?

BLAS. *(Rozhlédne se na všechny strany.)* Jak to, že nikdo nevidí nás?

FUNES. Lidi mají dost svých problémů, než aby se dívali po nás. Dejte ruce za záda!

(BLAS poslechne.)

BLAS. Pálí to, jako by se ve mně něco roztrhlo.

FUNES. Držte a nebuďte baba! A nechejte mě pracovat!

(FUNES začíná "operovat". BLAS sebou prudce trhne.)

FUNES. Klid! Když sebou melete, bude to horší.

BLAS. Já vykrvácím...

FUNES. Přestaňte skuhrat!

BLAS. A co mám dělat, když mám kulku v srdci?

FUNES. Držet zobák! (*Zatlačí dlátem.*)

BLAS. (*Ječí.*) Aaaaaau!

FUNES. Jak s takovým na hovno nožem můžete něco vyřezávat?

BLAS. Protože mě nikdy nenapadlo, že se bude používat na tohle.

(BLAS zavře oči.)

FUNES. Neusínejte!

BLAS. Řekl jste mi, abych zavřel oči!

FUNES. Ale nespál! (*BLAS neví, co má dělat, tak je jenom přivře.*) Je tadyhle, Blasi. Ještě chvílku...

(FUNES vnoří ruku do rány. BLAS řve.)

FUNES. Jenom vteřinku, Blasi! Už ji skoro mám. Myslete na něco, co máte rád...
(BLAS v zoufalství trpí.) Sakra, je to možný! Nemůžu ji pořádně chytit.
Kdybych tak měl pinzetu.

BLAS. Tak si vemte ten kolík.

FUNES. Jaký kolík?

BLAS. Se kterým sázím ty semínka. Mám ho v tašce.

(FUNES hledá sázecí kolík.)

FUNES. Je celý od hlíny.

BLAS. Tak to oškrabte tím dlátem... a plivněte na něj.

(FUNES to udělá.)

BLAS. Je to čisté, ne?

FUNES. Čistší než vy, to si pište... *(Chystá se pokračovat.)* Tak jdeme na to.

BLAS. Já už to nevydržím... *(Zastaví FUNESE rukou.)*

FUNES. Dejte ty ruce za záda, nebo vám je svážu.

BLAS. Ne, ne... stačí, prosím vás!

FUNES. Trocha bolesti vás přece nezabije, ne? Ještě se trochu zasažte!

BLAS. Já už nemůžu! Prosím vás, nechejte mě tak. Když to přežiju, bude dobře, a když ne... staň se vůle Boží.

FUNES. Přestaňte mě už srát s pánembohem a nechejte mě vyndat tu kulku! Myslíte, že to je sranda?

BLAS. Já už to znovu nezvládnou. Jde na mě... jakoby spaní...

FUNES. Ne, Blasi. Probud'te se...

BLAS. Myslím, že... odcházím... (*Sahá na sebe.*) Necítím svoje tělo... Už jsem na druhém břehu?

FUNES. (*Pracuje.*) Na jakým druhým břehu?

BLAS. Je to nebe nebo peklo?

FUNES. Jak to mám vědět!

BLAS. (*Rozhlíží se kolem.*) Všechno vypadá úplně stejně, Funesi.

FUNES. A jak by to mělo vypadat?

BLAS. Co jsme teď? Jen duchové?

FUNES. Budete už zticha? Strčte si ruku mezi zuby... Už ji táhnu ven.

BLAS. Vážně?

FUNES. Ano.

BLAS. Jak to víte?

FUNES. A co vám na to mám říct?

(BLAS se kousne do ruky. FUNES "zanoří" své nástroje. BLAS ječí. FUNES překřikuje BLASŮV řev.)

FUNES. *(Vytahuje kulku.)* Mam ji! *(Ukazuje mu ji.)* Podívejte.

BLAS. Taková maličká?

FUNES. *(Přikyvuje.)* Vidíte, že nejsem zase takový budižkničemu?

BLAS. Děkuji vám, Funesi.

FUNES. Čím to mám vydesinfikovat?

BLAS. Nezbyla troška vína?

FUNES. Myslíte?

BLAS. Alkohol v tom je...

FUNES. No... A říká se, že je to krev Boží, žejo.

BLAS. Necitujete teď náhodou, co vám před chvílí říkal někdo jiný?

FUNES. *(Dotčeně.)* Ne.

BLAS. No tak mi to polejte tím vínem.

FUNES. *(Odloží dláto a kulku, uchopí demižón, polije BLASE a hledí na něj.)*

BLAS. Co je?

FUNES. Jste celej červeněj.

BLAS. No a?

FUNES. Jeden neví, jestli je to krev nebo víno.

BLAS. Co na tom? Udělejte se mnou něco.

FUNES. Zavážu vám to. Nehýbejte se. *(Podívá se na BLASOVU košili a pak si sundá svou vlastní.)*

BLAS. Vemte na to mou.

FUNES. Je dost špinavá.

(Roztrhne svou košili a začne BLASE bandážovat.)

BLAS. Jak vám mám poděkovat?

FUNES. Buďte zticha. Když nepřestanete kecat, zavážu vám hubu.

BLAS. To říkáte vy mně? To vy jste mlel pantem od chvíle, kdy jste sem přišel.

FUNES. Nehýbat!

(Přitlačí látku BLASOVI na tělo.)

BLAS. Zlehka!

FUNES. No tak! Vydržel jste to nejhorší a teď máte strach z bandáže?

BLAS. Tak se nezlobte. Já už budu mlčet.

(Dokončí obvaz.)

FUNES. Asi už to nekrvácí. Jak se cítíte?

BLAS. Trochu líp.

(Krátká pauza.)

BLAS. Dochází vám to, Funesi?

FUNES: Co?

BLAS. Bůh existuje.

FUNES: *(Překvapeně.)* Jak to?

BLAS. Poslal vás, abyste mě zachránil?

FUNES: Co to melete? Jen kvůli mně jste postřelenej.

BLAS. Ne, ne. To kvůli mně vyšla rána.

FUNES: Já jsem chtěl zabít sebe i vás! Málem jste sám umřel, abyste mě zachránil!

BLAS. Nepřevracejte to, Funesi. To vy jste zachránil mě.

FUNES: Tak vy teď tvrdíte, že jsem vás zachránil a že to převracím? *(Blas přitaká.)*
Však vy uvidíte, co udělá ten, koho vám poslal pámbíček. *(Bere do ruky revolver a přikládá si ho ke spánku.)* Vy jste si myslel, že když jsem vás zachránil, tak si začnu myslet, že život má smysl a že se nezabiju, co?

BLAS. Dejte sem ten revolver, Funesi!

FUNES. Proto jsem si vzal dvě kulky. Věděl jsem, že by jedna mohla přijít nazmar.

BLAS. Prosím.

FUNES. Stojím si za vším, co jsem řekl předtím.

BLAS. Nenechávejte mě tak.

FUNES. Nic se vám nestane. A když ano, tak se naše úmluva, že se zabijeme oba, vyplnila, ne?

BLAS. Já jsem se nechtěl zabít.

FUNES. Tak to asi byl váš osud.

(Zavře oči a chce vypálit. BLAS ho v zoufalé snaze kopne. FUNES se zapotáčí a je slyšet rána. Zasténá a padne na kolena vedle BLASE. Krvácí z paže ve které nemá pistoli. FUNES položí zbraň a drží si ránu druhou rukou.)

BLAS. Dostal jste to?

FUNES. Je to jenom škrábnutí.

BLAS. Ukažte... *(FUNES mu ukazuje ránu.)* Měl jste štěstí. Nic to není... *(Najde demizón.)* Trochu tam zbylo. Dejte sem ruku... *(FUNES to udělá a BLAS mu na ni nalije zbylé víno. FUNES dělá bolestivé gesto.)*

BLAS. Vydržte. Je to krev Boží.

(BLAS je vyčerpaný. FUNES se podívá na zbraň a pak na BLASE, který udělá omluvný posunek.)

BLAS. Posaďte se. Chvilku si odpočineme.

(FUNES si sedne vedle BLASE. Podívají se na sebe. Vychází měsíc. BLAS na něj hledí.)

BLAS. Krásný měsíc, že? Podívejte se na něj... a zkuste na nic nemyslet.

(FUNES se podívá na BLASE a pak na měsíc. Pauza.)

FUNES. To je k neuvěření. V tomhle světě na hovno... se já dívám na měsíc.

BLAS. To si tak nesmíte brát. *(Oba se na chvíli odmlčí.)*

FUNES. Blasi.

BLAS. Copak?

FUNES. Necítíte se vinen?

BLAS. Vinen? *(Funes kývne.)* Čím?

FUNES. Že žijete. *(Oba se znovu odmlčí.)*

BLAS. Co vám na to mám říct, Funesi?... No, alespoň jsme ranění.

(Světlo slábně až do úplného zatmění. Opona.)

Konec